

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar arbetsmarknadsutskottet vissa regeringsförslag som läggs fram mot bakgrund av den svåra arbetssituation som arbetsdomstolen under en rad år befunnit sig i. Det främsta syftet är att förenkla domstolens målhantering och att anpassa reglerna för rättegången i arbetstvister till vad som enligt rättegångsbalken numera gäller för tvistemål i allmänhet. Ordförandens behörighet vidgas att ensam vidta åtgärder på arbetsdomstolens vägnar. Rätten utsträcks att delegera viss förberedande handläggning till annan lagfaren tjänsteman. Vissa målkategorier förs bort från arbetstvistagens område. SACO får rätt att föreslå ordinarie ledamot i domstolen.

Utskottet biträder regeringens förslag.

Som en ytterligare åtgärd för att förbättra arbetssituationen föreslår arbetsmarknadsutskottet en ändring i arbetstvistlagen av innebörd att antalet ordförande i arbetsdomstolen ökas från högst tre till högst fyra.

I betänkandet behandlas också anslag till arbetsdomstolen och vissa myndigheter under arbetsmarknadsdepartementet.

Slutligen behandlas tre motioner väckta under den allmänna motionstiden med anknytning till arbetsdomstolen och dess verksamhet.

En meningssytring har avlämnats av Vänsterpartiet.

Propositionerna

I proposition 1991/92:84 föreslår regeringen — efter föredragning av statsrådet Börje Hörnlund —

1. att riksdagen antar de i propositionen framlagda förslagen till lag om ändring i lagen (1974:371) om rättegången i arbetstvister, lag om ändring i lagen (1949:345) om rätten till arbetstagares uppfinningar, lag om ändring i jordabalken.

Propositionens lagförslag återfinns i *bilaga* i detta betänkande.

I proposition 1991/92:100 bilaga 11 (arbetsmarknadsdepartementet) föreslår regeringen — efter föredragning av statsrådet Börje Hörnlund — under punkterna

B 5 (s. 87—88)

att riksdagen till Arbetsdomstolen för budgetåret 1992/93 anvisar ett ramanslag på 13 212 000 kr.

B 6 (s. 88—89)

att riksdagen till Statens förlikningsmännaexpedition för budgetåret 1992/93 anvisar ett förslagsanslag på 1 534 000 kr.

B 7 (s. 89)

att riksdagen till Statens nämnd för arbetstagares uppfinningar för budgetåret 1992/93 anvisar ett förslagsanslag på 77 000 kr.

Motionerna

1991/92:A707 av Lars Werner m.fl. (v) vari yrkas

23. att riksdagen hos regeringen begär förslag till ändring av lagen om rättegång i arbetstvister för att skiljeklausuler som undandrar arbetstvister från domstols behörighet endast bör vara giltiga om de intagits i kollektivavtal i enlighet med vad i motionen anförts under avsnitt 5.3.

1991/92:A726 av Håkan Holmberg (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av ändring av forumreglerna för arbetstvister.

1991/92:A806 av Lars Werner m.fl. (v) vari yrkas

4. att riksdagen beslutar att mål som rör jämställdhet måste avgöras av en arbetsdomstol med jämn könsfördelning.

Utskottet

Bakgrund

Måltillströmningen till arbetsdomstolen (AD) har under en följd av år varit sådan att domstolens resurser blivit synnerligen hårt ansträngda. Regeringen tillkallade därför en särskild utredare för att se över rättegångsordningen för arbetstvister. Utredaren, dåvarande justitiiekanslern och numera ordföranden i domstolen Hans Stark, lade i juni 1988 fram vissa förslag i syfte att förbättra domstolens arbetssituation (Arbetsdomstolen, SOU 1988:30).

Utredningens förslag gick i korthet ut på att två målgrupper, uppfinnarmål och mål om hyresvillkor som reglerats i kollektivavtal, borde prövas i annan ordning än enligt arbetstvistlagen. Vidare föreslog utredaren en ordning med prövningstillstånd beträffande tingsrättsdomar som överklagades till AD. Vissa besvärsmål utan klart arbetsrätts-

1991/92:AU6

ligt inslag skulle flyttas över till de allmänna domstolarna. Som ytterligare åtgärd för att minska arbetsbördan föreslogs en utvidgning av ordförandens behörighet att vidta åtgärder på domstolens vägnar.

En annan fråga som övervägdes i utredningen var om någon målkategori som AD handlägger som första domstol lämpligen kunde överföras till prövning i tingsrätt. Utredningen ansåg det otänkbart att kollektivavtalstvister eller tvister på medbestämmandelagens område skulle kunna föras över till prövning i tingsrätt med hänsyn till tvisternas centrala intresse för arbetsmarknadens organisationer och deras principiella arbetsrättsliga intresse. Inte heller tvister rörande den enskilde arbetstagarens anställning eller tvister på anställningsskyddslagens område ansågs kunna avskiljas. Utredningen delade i denna fråga den uppfattning som kommit fram i diskussioner med organisationerna.

Slutligen föreslogs en utvidgning av domstolen med en fjärde ordförande i kombination med delvis ändrade sammansättningsregler.

Utredningens förslag fick stöd av en majoritet av remissinstanserna. Arbetsdomstolen förordade dock en ordning med domstolen som första och enda domstol på den kollektiva arbetsrättsliga området, men enbart överinstans för tvister rörande det enskilda anställningsavtalets rätt.

På grundval av ett förslag till provisorisk lösning som lades fram under utredningens gång utökades antalet vice ordförande från tre till fyra fr.o.m. den 1 juli 1988. Detta skedde genom en ändring i 3 kap. 1 § arbetstvistlagen (prop. 1987/88:150, AU22, rskr. 388). Denna fjärde vice ordförande tjänstgör sedan dess på heltid i domstolen.

Måltillströmningen till AD har efter en mindre nedgång i slutet av 1980-talet fortsatt att öka. Under år 1991 kom det in 436 mål, vilket är den högsta siffran någonsin. Antalet mål i balans vid årets slut har också ökat. Vid utgången av år 1990 var siffran 215 och vid utgången av år 1991 255 mål.

Proposition nr 84

Regeringens förslag innebär i huvudsak följande. Ordförandens behörighet att ensam på arbetsdomstolens vägnar vidta åtgärder vidgas. Behörigheten i detta hänseende blir enhetlig för mål som arbetsdomstolen prövar som första och enda domstol och mål som domstolen prövar som fullföljdsinstans. Möjligheten att delegera viss handläggning till annan lagfaren tjänsteman utvidgas.

När det gäller tvister som arbetsdomstolen är behörig att ta upp och avgöra som första domstol föreslås en ny regel av innebörd att domstolen alltid, oavsett partsställningen, är behörig att pröva tvist om stridsåtgärd. I fråga om detta begrepp hänvisas till den innebörd som anges i 41 § medbestämmandelagen.

I syfte att föra bort mål från arbetsdomstolen där inslaget av arbetsrättsliga frågor oftast är av underordnad betydelse föreslås att vissa hyrestvister och s.k. uppfinnarmål prövas i annan ordning än enligt arbetstvistlagen.

1* Riksdagen 1991/92. 18 saml. Nr 6

Vidare föreslås ett antal ändringar som syftar till att anpassa tvistlagens regler till vad som allmänt gäller för rättegången i dispositiva tvistemål enligt rättegångsbalken.

Slutligen föreslås att Sveriges Akademikers Centralorganisation (SACO) får rätt att föreslå en ordinarie ledamot i arbetsdomstolen, liksom ersättare för denne. Därmed kommer antalet ledamöter som utses efter förslag av arbetsmarknadens parter att öka från tretton till fjorton.

Motion

Utskottet behandlar i detta sammanhang en motion som väckts under den allmänna motionstiden, A726 av Håkan Holmberg (fp), och som gäller forumreglerna i arbetsvister. I motionen förs ett resonemang om olika metoder att komma till rätta med arbetsituationen i arbetsdomstolen. Enligt motionären kan problemen inte lösas på annat tillräckligt effektivt sätt än genom en ändring av forumreglerna, som innebär att vissa typer av mål som nu får drivas av organisationerna direkt till arbetsdomstolen överförs till handläggning i tingsrätt som första instans. Vad som förordas är den lösning som arbetsdomstolen själv föreslagit i samband med remissbehandlingen av AD-utredningens betänkande, nämligen att domstolen skall vara första och enda domstol på den kollektiva arbetsrättens område men enbart överinstans för tvister som gäller det enskilda anställningsavtalets rätt. Motionären anser att en sådan ordning skulle förstärka arbetsdomstolens karaktär av prejudikatinstans. Han pekar också på den olikhet som i dag föreligger till följd av de olika forumreglerna mellan organisationsmedlemmar och oorganiserade när det gäller rättegångskostnaderna i tvister om anställningsavtalet.

Utskottets överväganden

Utskottet ser det som ytterst angeläget att arbetsdomstolen lever upp till högt ställda krav på kvalitet i dömandet. Som prejudikatinstans skall domstolen leda rättsutvecklingen inom arbetsrätten. Därigenom skall en enhetlig rättsutveckling främjas, tolkningen av den arbetsrättsliga lagstiftningen utvecklas och en praxis utbildas som grundas på det arbetsrättsliga normsystemet.

Det är emellertid inte nog med att dömandet skall hålla högsta kvalitet. Arbetsdomstolen har också den utomordentligt viktiga uppgiften att medverka till att arbetsmarknadens parter får sina tvister lösta inom rimlig tid.

Den ökade måltillströmning som kan iakttas över en längre tid med ett ökat antal mål i balans är från de nu angivna synpunkterna oroande.

Utskottet ställer sig bakom de förslag som propositionen innehåller. Ändringarna bör förenkla målhanteringen i viss utsträckning och därmed också underlätta arbetsituationen i arbetsdomstolen.

Frågan är, om de förslag som läggs fram i propositionen kan anses tillräckliga i det läge som nu råder. Enligt vad utskottet inhämtat är

antalet nyinmånna mål i januari är det högsta någonsin. Det rådande arbetsmarknadsläget med fler varsel och uppsägningar än någon annan gång under den tid då den nya arbetsrätten varit i kraft gör att man knappast kan räkna med en dämpning av måltillströmningen.

En mer radikal lösning på domstolens arbetssituation kunde vara den ordning som diskuterades under utredningsarbetet och i den efterföljande remissbehandlingen och som också aktualiserats i den nyssnämnda motionen, dvs. att lyfta bort någon större målkategori från domstolen.

I detta hänseende framgår av propositionen att arbetsmarknadsdepartementet med anledning av främst arbetsdomstolens remissyttrande tagit upp frågan om överförande av tvister om det enskilda anställningsavtalet till prövning i tingsrätt som första instans. Vid överläggningar med arbetsmarknadens parter har det visat sig att det finns ett starkt motstånd mot en sådan förändring. Departementschefen anser därför att frågan om vilka målkategorier som bör kunna prövas av domstolen som första instans bör övervägas ytterligare. Han är inte beredd att nu ta ställning till förslagen i denna del men avser att återkomma till dessa frågor i ett senare sammanhang. Utskottet delar arbetsmarknadsministrerns bedömning i denna fråga.

Med hänvisning till det anförda avstyrks motion A726 (fp).

AD-utredningens huvudförslag med syftet att minska arbetsbördan var som nämnts att förstärka domstolen med ytterligare en ordinarie ordförande. Även den frågan har prövats under beredningsarbetet.

Arbetsdomstolens nuvarande ordförande och administrativa chef Hans Stark har inför utskottet berättat om domstolens arbetssituation. Det har enligt honom varit betydande svårigheter alltsedan mitten av 1980-talet med ett ökande antal inkomna mål och ökande balanser. Antalet registrerade mål under 1991 överstiger med 25 % 1990 års nivå. Det rådande arbetsmarknadsläget kommer enligt hans bedömning att medföra ytterligare måltillströmning. Den lösning som domstolen nu ser framför sig skulle bestå i att utöka antalet ordinarie ordförande från tre till fyra, något som kräver lagändring. Utöver denna förändring skulle den nuvarande tjänsten som heltidsanställd viceordförande kunna ges ett något annorlunda innehåll. Vid sidan av viceordförandeskapet skulle innehavaren av tjänsten under domstolens administrativa chef kunna svara för den administrativa ledningen och sålunda tjänstgöra även som kanslichef. Fördelen med en sådan ordning är att domstolen får ett fastare grepp om de administrativa uppgifterna samtidigt som den administrativa chefen avlastas. Skulle domstolens arbetsbelastning minska framöver, kan antalet ordförande lätt reduceras.

Den av Hans Stark förordade lösningen att öka antalet ordförande från tre till fyra har enligt utskottets mening goda skäl för sig. Det är därvid att märka att lagen anger det högsta antalet ordförande. Genom att öka detta högsta tal ges möjlighet att när så bedöms som befogat utöka antalet domare i domstolen. Skulle förhållandena ändras och

skäl tala för det, kan antalet ordförande minska utan att förändring av lagen behöver ändras. Utskottet anser att lagändringen bör träda i kraft den 1 april i år.

Enligt utskottets mening bör det ankomma på regeringen att avgöra om möjligheten att öka ordförandeantalet skall utnyttjas och i förekommande fall återkomma till riksdagen med de förslag som kan följa av förändringarna.

Utskottet vill i detta sammanhang understryka parternas ansvar att innan en tvist hänskjuts till domstol ingående pröva förutsättningarna för en godvillig uppgörelse.

Utskottet föreslår således att riksdagen beslutar om den ändringen i 3 kap. 1 § lagen om rättegången i arbetstvister att arbetsdomstolen skall bestå av högst fyra ordförande. Ett förslag till lagändring om detta läggs fram i utskottets hemställan.

Slutligen tillstyrker utskottet förslaget att SACO skall få rätt att utse en ordinarie ledamot i domstolen liksom ersättare för denne.

Övriga frågor

Utskottet övergår nu till två motionsyrkanden från den allmänna motionstiden med anknytning till de nu behandlade frågorna.

Motion A806 yrkande 4 av Lars Werner m.fl. (v) gäller sammansättningen i arbetsdomstolen i tvister enligt jämställdhetslagen. Partiet säger sig inte kunna godta att arbetsdomstolens sammansättning med låg andel kvinnliga ledamöter ofta missgynnar kvinnor. Eftersom kvinnor och män har skilda erfarenheter och skilda referensramar är det särskilt viktigt att mål enligt jämställdhetslagen avgörs av en domstol med jämn könsfördelning, anser partiet.

I samband med behandlingen av propositionen om en ny jämställdhetslag under våren 1991 behandlade utskottet ett antal motioner om *könssammansättningen i jämställdhetsmål* och näraliggande frågor. Utskottet avvisade tanken på en särskild reglering och hänförde sig då till sina tidigare ställningstaganden i frågan. Stora krav ställs visserligen på representativitet och kunskaper, sades det, men principiella skäl talar emot att sammansättningen av svenska domstolar skulle få påverkas av den sak som målet gäller. Utskottet står fast vid denna uppfattning och avstyrker således motion A806 i nu berörd del.

Arbetsmarknadsutskottet vill dock, liksom tidigare, framhålla vikten av att jämställdhetsaspekten beaktas vid rekryteringen av ledamöter till arbetsdomstolen. Utskottet har erfårit att regeringen i samband med att den uppmanar arbetsmarknadens parter att föreslå ledamöter inför den mandatperiod som börjar löpa den 1 juli i år kommer att understryka intresset av en utvidgad kvinnlig representation. Det ankommer nu på parterna att ta sitt ansvar i sammanhanget.

I en annan v-motion, A707 yrkande 23 av Lars Werner m.fl., yrkas en ändring i arbetstvistlagen i fråga om *skiljeklausuler*. En skiljeklausul som undantar arbetstvister från domstols behörighet bör enligt motionen vara giltig endast om den intagits i kollektivavtal. Ett skiljeförfarande

är mycket kostsamt vilket får till konsekvens att den anställde av ekonomiska skäl saknar möjlighet att hävda sin rätt, sägs det i motionen.

Ett motsvarande motionsyrkande behandlades och avstyrktes i betänkandet 1990/91:AU6. Utskottet hänvisade till möjligheten att med stöd av 36 § avtalslagen åsidosätta en skiljeklausul i ett anställningsavtal.

Enligt bestämmelsen får ett avtalsvillkor jämkas eller lämnas utan avseende om villkoret är oskäligt på vissa angivna grunder. Särskild hänsyn skall vid prövningen tas till behovet av skydd för den som i egenskap av konsument eller eljest intar en underlägsen ställning i avtalsförhållandet. Arbetsdomstolen har i en dom (1987 nr 165) uttalat att arbetstagaren typiskt sett är ekonomiskt svagare än sin motpart, och att den arbetstagare som inte får ekonomiskt stöd från en facklig organisation har en ställning liknande konsumentens i förhållande till näringsidkaren. Även andra förhållanden än parternas inbördes ekonomiska styrkeförhållanden måste dock beaktas enligt domstolen, såsom att arbetstagaren har relativt kvalificerade uppgifter. Frågan måste enligt domstolen bedömas med hänsyn till samtliga omständigheter.

Med hänvisning till detta var det utskottets uppfattning att något lagstiftningsinitiativ inte var behövligt.

I den nu behandlade motionen återopas två avgöranden av AD, 1988 nr 95 och 96. Båda målen gäller giltigheten av skiljeklausuler mellan ett företag och dess verkställande direktör. Domstolen, som hänvisar till det tidigare avgörandet, finner efter en prövning av omständigheterna i varje enskilt fall att skiljeklausulerna är giltiga.

Utskottet — som vill erinra om att en skiljeklausul genom det förhållandevis snabba och icke offentliga förfarandet kan vara till fördel även för en arbetstagare — är inte heller nu berett att ta något lagstiftningsinitiativ i frågan. Även motion A707 avstyrks således i den nu berörda delen.

Anslagsfrågor

Utskottet tillstyrker regeringens anslagsförslag beträffande arbetsmarknadsdepartementet m.m. under punkterna B 5. Arbetsdomstolen, B 6. Statens förlikningsmanexpedition och B 7. Statens nämnd för arbetstagares uppfinningar.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *arbetstvistlagen*

att riksdagen med avslag på motion 1991/92:A726 antar det i proposition 1991/92:84 framlagda förslaget till lag om ändring i lagen om rättegången i arbetstvister med den ändringen att 3 kap. 1 § första stycket och övergångsbestämmelsen skall ha följande som *Utskottets förslag* betecknade lydelse:

Regeringens förslag

Utskottets förslag

1 §³

Arbetsdomstolen består av högst tre ordförande, högst fyra vice ordförande samt *sjutton* andra ledamöter.

Arbetsdomstolen består av högst *fyra* ordförande, högst fyra vice ordförande samt *sjutton* andra ledamöter.

³ Senaste lydelse 1988:1289.

Denna lag träder i kraft, i fråga om 3 kap. 1, 3 och 9 §§ den 1 juli 1992, och i övrigt den 1 april 1992.

Denna lag träder i kraft, i fråga om 3 kap. 1 §, *såvitt avser antalet andra ledamöter, samt* 3 och 9 §§ den 1 juli 1992, och i övrigt den 1 april 1992.

2. beträffande *lagen om rätten till arbetstagares uppfinningar* att riksdagen antar det i proposition 1991/92:84 framlagda förslaget till lag om ändring i lagen om rätten till arbetstagares uppfinningar,

3. beträffande *jordabalken* att riksdagen antar det i proposition 1991/92:84 framlagda förslaget till lag om ändring i jordabalken,

4. beträffande *könssammansättningen i jämställdhetsmål* att riksdagen avslår motion 1991/92:A806 yrkande 4,
men. (v) - delvis

5. beträffande *skiljeklausuler* att riksdagen avslår motion 1991/92:A707 yrkande 23,
men. (v) - delvis

6. beträffande *medelsanvisning till arbetsdomstolen* att riksdagen med bifall till proposition 1991/92:100 bilaga 11 till Arbetsdomstolen för budgetåret 1992/93 under tionde huvudtiteln anvisar ett ramanslag på 13 212 000 kr.,

7. beträffande *medelsanvisning till förlikningsmannarexpeditionen* att riksdagen med bifall till proposition 1991/92:100 bilaga 11 till Statens förlikningsmannarexpedition för budgetåret 1992/93 under tionde huvudtiteln anvisar ett förslagsanslag på 1 534 000 kr.,

8. beträffande *medelsanvisning till uppfinnarnämnden* att riksdagen med bifall till proposition 1991/92:100 bilaga 11 till Statens nämnd för arbetstagares uppfinningar för budgetåret 1992/93 under tionde huvudtiteln anvisar ett förslagsanslag på 77 000 kr.

Stockholm den 25 februari 1992

På arbetsmarknadsutskottets vägnar

Ingela Thalén

I beslutet har deltagit: Ingela Thalén (s), Elver Jonsson (fp), Anders G Högmark (m), Kjell Nilsson (s), Georg Andersson (s), Marianne Andersson (c), Lahja Exner (s), Charlotte Cederschiöld (m), Sten Östlund (s), Harald Bergström (kds), Laila Strid-Jansson (nyd), Monica Öhman (s), Isa Halvarsson (fp), Johnny Ahlqvist (s) och Kent Olsson (m).

Från Vänsterpartiet, som inte företräds av någon ordinarie ledamot i utskottet, har suppleanten Karl-Erik Persson (v) närvarit vid den slutliga behandlingen av ärendet.

Meningsyttring av suppleant

Meningsyttring får avges av suppleant från Vänsterpartiet, eftersom partiet inte företräds av någon ordinarie ledamot i utskottet.

Karl-Erik Persson (v) anför:

Enligt min mening är det otillfredsställande att AD:s sammansättning så ofta missgynnar kvinnor. Av domstolens ledamöter är enbart 18 % kvinnor. Under tiden 1981–1990 avgjordes inte mindre än 24 % av målen enligt jämställdhetslagen av en helt manlig sammansättning.

Kvinnors och mäns liv skiljer sig fortfarande starkt åt. Det leder till att kvinnor och män har skilda erfarenheter, och de får därigenom skilda referensramar för sina värderingar. Som framhålls i Vänsterpartiets motion A806 är det därför särskilt viktigt att mål enligt jämställdhetslagen avgörs av en domstol med jämn könsfördelning. Jag anser liksom motionärerna att frågan bör regleras i jämställdhetslagen.

Vad sedan gäller frågan om skiljeklausuler i arbetstvister instämmer jag med Vänsterpartiets motion A707 att sådana bör vara giltiga endast om de intagits i kollektivavtal. De möjligheter som 36 § avtalslagen ger domstolarna att åsidosätta skiljeklausuler är enligt min mening alltför snäva.

Mot bakgrund av det anförda anser jag att utskottet under mom. 4 och 5 borde ha hemställt:

4. beträffande *könssammansättningen i jämställdhetsmål* att riksdagen med bifall till motion 1991/92:A806 yrkande 4 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts i denna del,

5. beträffande *skiljeklausuler* att riksdagen med bifall till motion 1991/92:A707 yrkande 23

Förslag till
Lag om ändring i lagen (1974:371) om rättegången i arbetstvister

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 1 och 3 §§, 3 kap. 1, 3 och 7-9 §§ samt 4 kap. 3, 8-10 och 14 §§ lagen (1974:371) om rättegången i arbetstvister¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

1 §

Arbetsdomstolen skall som första domstol *upptaga* och avgöra tvist som *väckes* av arbetsgivar- eller arbetstagarorganisation eller av arbetsgivare som själv slutit kollektivavtal, om målet gäller

Arbetsdomstolen skall som första domstol *uppta* och avgöra tvist som *väcks* av arbetsgivar- eller arbetstagarorganisation eller av arbetsgivare som själv slutit kollektivavtal, om målet gäller

1. tvist om kollektivavtal eller annan arbetstvist som avses i lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet,

1. tvist om kollektivavtal eller annan arbetstvist som avses i lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet,

2. arbetstvist i övrigt under förutsättning att kollektivavtal gäller mellan parterna eller att enskild arbetstagarare som *beröres* av tvisten *syssets* i arbete som avses med kollektivavtal vilket arbetsgivaren är bunden av.

2. arbetstvist i övrigt under förutsättning att kollektivavtal gäller mellan parterna eller att enskild arbetstagarare som *berörs* av tvisten *syssetts* i arbete som avses med kollektivavtal vilket arbetsgivaren är bunden av.

Arbetsdomstolen är behörig domstol enligt första stycket även när kollektivavtal tillfälligt *icke* gäller.

Arbetsdomstolen är behörig domstol enligt första stycket även när kollektivavtal tillfälligt *inte* gäller.

Gemensamt med arbetstvist enligt första eller andra stycket får handläggas även annan arbetstvist mellan samma eller olika parter, om domstolen med hänsyn till utredningen och övriga omständigheter finner sådan handläggning lämplig. När *skäl därtill föreligger*, kan domstolen åter särskilja målen.

Gemensamt med arbetstvist enligt första eller andra stycket får handläggas även annan arbetstvist mellan samma eller olika parter, om domstolen med hänsyn till utredningen och övriga omständigheter finner sådan handläggning lämplig. När *det föreligger skäl*, kan domstolen åter särskilja målen.

Arbetsdomstolen är alltid behörig att som första domstol uppta och avgöra tvist om stridsåtgärd som avses i 41 § lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet.

3 §²

Arbetsdomstolen är överrätt i mål som enligt 2 § upptagits vid tingsrätt och därifrån *fullföljs*.

Arbetsdomstolen är överrätt i mål som enligt 2 § upptagits vid tingsrätt och därifrån *fullföljs*.

¹ Lagen omtryckt 1977:530.

² Senaste lydelse 1988:1456.